

DRIE METER ZAND

Ted Polet

(extract)

Drie meter zand lag bovenop het wrak van het Franse schip Arabelle, dat twee eeuwen lang onopgemerkt bleef.

ALL CONTENT © TED POLET 2019

1811

...

De kleine corpulente man in een eenvoudig generaalsuniform, zoals gewoonlijk uitgedost in een formidabele steek met kokarde, keek uit over de wallen van het fort en nam de dijk aan weerszijden en de onlangs in de verte aangelegde schansen in zich op. De kolonel stond op eerbiedige afstand van de keizer, tezamen met het indrukwekkende gevolg: een Hollandse vice-admiraal, een kolonel van het Corps Ingénieurs en nog drie generaals waarvan ik vermoedde dat ze er alleen voor de sier stonden. Toen Napoleon genoeg had gezien keerde hij zich om en wenkte de kolonel. Dupardieu salueerde en ze spraken een moment met elkaar totdat de kolonel mij aankeek en bij zich riep.

‘Majesté, je vous présente le capitaine de Koning.’

Ik sprong in de houding en salueerde de keizer.

‘*Capitaine* de Koning, uw kolonel geeft hoog van u op,’ zei de keizer. Het gerucht ging dat hij slecht was in vreemde talen, hij sprak echter tot mijn verbazing mijn naam accentloos uit. ‘Ik hoor van de kolonel dat u uitstekend werk hebt geleverd bij de aanleg en zelfs verbeteringen hebt doorgevoerd in mijn oorspronkelijke plan. Legt u mij eens uit.’

‘Als Uwe Majesteit mij permitteert.’ Ik voelde me niet op mijn gemak bij deze man, die een meedogenloze macht uitstraalde en met een doordringende uitdrukingsloze blik dwars door mij heen leek te kijken. Ik dankte de hemel dat ik goed Frans sprak.

...

...

Boven mijn hoofd was in het dek een dik stuk glas gezet, een prisma dat een klein beetje licht toeliet in de overigens donkere ruimte. De hut van de chirurgijn was klein en benauwd, nauwelijks breder dan de smalle kooi waarin ik had geslapen. Mijn bagagekist en plunjebaal namen het grootste deel van het dek in, het stonk naar zweet en gemorste wijn en ik was wakker geworden met hoofdpijn. Of die van de wijn van de vorige avond kwam of van de giftige lucht in het hok kon ik niet uitmaken. Het belangrijkste voordeel van het onderkomen was dat ik er alleen had kunnen slapen zonder gehinderd te worden door de beweging van anderen, hoewel ik ‘s nachts wel iemand aan de andere kant van het schot oorverdovend had horen snurken. En ik was geplaagd geweest door jeuk, die later veroorzaakt bleek te zijn door een menigte ongedierte die in de stromatras huisde. Welnu, aan ongedierte was ik gewend geraakt in de Spaanse veldtocht.

Ik hoorde buitenboord het water onder het schip door borrelen en het gebrom van de wind in het tuig, maar we lagen recht overeind en ik miste de geluiden van een schip onder zeil, geen gedraaf van de bemanning, geen gekraak van de vallen en schoten. We lagen dus nog op onze plaats en zouden volgens plan pas die middag over de ondiepte naar de rede van Vlieland kunnen verhalen.

...

...

‘Let op,’ zei Lejeune een paar minuten later. ‘We gaan zo direct bijna noord sturen om via de andere kant het zeegat weer te verlaten.’ Hij zette weer een man met het dieptelood aan het werk en peilde op het kompas het kerkje van Hollum, dat duidelijk aan stuurboord te zien was boven het duin. ‘*Monsieur* Monfils, klaar om te wenden? Ja? Roergangers, bakboord je roer.’

De mannen zeulden aan het stuurrad, de Arabelle draaide als een windwijzer en lag nu met de wind van bakboord achter in, terwijl Monfils en zijn mannen de raas rond brasten. We stuurden weg van het eiland terwijl de Engelsman eerst aanstalten maakte om ons te volgen, maar zich op tijd realiseerde dat hij te diep stak om ons het kunstje na te doen. Hij liep risico om bezet te raken omringd door zandbanken en nam een verstandig besluit. Het fregat haalde bakzeil terwijl wij zelf met slechts een handbreedte onder de kiel tussen de brekers door glipten, het Bornrif aan stuurboord en een droogvallende zandbank te loevert aan bakboord. Onze bemanning barstte in gejoel uit, de vuisten schuddend en obscene gebaren makend naar de Engelsman, die ogenschijnlijk met de staart tussen de benen afdroop, maar feitelijk alleen goede zeemanschap toonde. Ik keek achteruit naar het traag verdwijnende kerktorentje van Hollum, mij nog niet realiserend hoe snel ik het weer zou terugzien, en onder wat voor omstandigheden.

...

...

Ondanks zijn aanvankelijk afwijzende houding was majoor Dehaene kennelijk overtuigd geraakt van het nut van het bouwen van een schans bij de Hop. Twee dagen later werd ik ‘s ochtends gewekt door geschreeuw en barse stemmen. Toen ik naar buiten stapte zag ik een rij mannen, vrouwen en kinderen die door de soldaten uit het dorp werden gedreven. Ze droegen schoppen en spades en werden niets ontziend met het geweer in de rug in de richting van de Hop gedreven. Ik vroeg de sergeant, die de leiding had, wat er aan de hand was.

‘Orders van de majoor, kapitein,’ was het antwoord. De eilanders moesten een diepe greppel gaan graven aan het begin van de Hop, in de vorm van een vierkant. De uitgegraven grond zou worden gebruikt om binnen de greppel een lage zandwal aan te leggen als voorbereiding voor het bouwen van een schans.

Ik kon mij voorstellen dat de mannelijke bevolking van het eiland aan het werk werd gezet, tenslotte was het oorlog en kon het worden gezien als een vorm van dienstplicht. Maar de brute behandeling van de vrouwen en kinderen ging mij te ver en ik deed mijn beklag bij Dehaene. Die wees mijn klacht van de hand. Als het mij niet beviel moest ik het maar melden bij de kolonel in Delfzijl.

...

...

Lejeune keek mij aan vanaf de campagne, terwijl ik in de midscheeps bij het zojuist geladen geschut stond. Ik las de wanhoop en de vastberadenheid in zijn ogen, hij knikte mij toe en ik salueerde uit respect voor de vreselijke keus die hij moest maken. Ergens vooruit hief iemand de Marseillaise aan, met heldere en zuivere stem, ofschoon de keizer het lied had verboden. Hij voelde ongetwijfeld wat ging komen en putte moed uit het Republikeinse strijdlied: *‘Allons enfants de la patrie... Le jour de gloire est arrivé... Contre nous de la tyrannie...’*

Andere leden van de bemanning vielen in bij de onbekende zanger, en zelfs Grandjean, een overtuigd Bonapartist, zong mee. Het was inderdaad het meest glorieuze, maar ook het vreselijkste uur van de Arabelle, die zich omkeerde als een terriër die een stier te lijf gaat, het buiswater vloog over het voorschip terwijl we op de vijand af stormden.

Terwijl de laatste strofen van de Marseillaise klonken, passeerden wij het vijandelijke fregat op een halve kabellengte afstand en lukte het ons om met de bakboordbatterij gericht vuur uit te brengen. We schoten raak, het vijandelijke dek werd schoongeveegd en onze carronade sloeg een gapende bres in de zij van de Engelsman. Ik zag de stukken van hun verschansing door de lucht vliegen en hoorde de gewonden kermen, zo kort was de afstand.

Toen kwam het verschrikkelijke antwoord.

...

...

De stemming op het eiland was er een van stil verzet. De invoering van de Franse conscriptie het voorgaande jaar had de weerstand verder doen toenemen: de jonge mannen van het eiland zagen er niets in om voor de keizer als kanonnenvoer te dienen en ontdoken de dienstplicht massaal. Sommigen zaten ondergedoken in de wildernis van het Oerd in het

uiterste oosten van het eiland, anderen waren met hulp van vrienden uitgeweken naar het vasteland. Daar kon ik wel enig begrip voor opbrengen, ikzelf was beroepsmilitair en had voor de oorlog gekozen, ook al was dat een vreselijk bedrijf, maar wat moest een boerenjongen doen als gewoon soldaat in het leger van de keizer, met grote kans nooit meer terug te komen van een veldtocht?

Dokter Maas kreeg af en toe bezoek waar ik geen hoogte van kreeg. Het waren mannen van het eiland en zij werden altijd 's avonds laat ontvangen in zijn behandelkamer, met de deur dicht. Omdat hij arts was verwonderde het mij niet, hoewel ik vaak dezelfde gezichten zag terugkomen. Zij waren niet uit Hollum, ik kende ze niet.

...

...

Met aan weerszijden naast mij gewapende gendarmes zat ik in de bedompte roef van het beurtschip toen wij vanuit Nes van wal staken voor de overtocht naar Holwerd. De schipper had moeten wachten op hoogwater, want het was noordoostenwind en het water was lager dan normaal. Ik liet de gebeurtenissen van de voorafgaande dagen door mijn hoofd gaan. De arrestatie van Fleur en de drie smokkelaars, de ondervraging in het wachtlokaal, haar verbaasde gezicht toen ik haar op vrije voeten stelde en haar vertwijfeling toen ze zich realiseerde wat dat voor mij zou betekenen. De komst van de gendarmes uit Dokkum onder leiding van de fanatieke Fransman met zijn verbeterd gezicht. Mijn toekomst zag er slecht uit en ik trachtte mij maar niet voor te stellen hoe de inslag van de kogels van het vuurpeloton in mijn lijf zou voelen, bij het krieken van de dag, geblinddoekt staande tegen een kazernemuur. Ik was de wanhoop nabij, dit moest wel mijn einde betekenen.

Plotseling drongen geluiden door tot mijn verdwaasde geest. Aan dek hoorde ik geschreeuw en het slaan van de zeilen en touwwerk, het beurtschip ging onverwacht overstag. Kort daarop gooide een krakende klap tegen de romp mij en mijn bewakers van de houten bank in het achteronder. Barse stemmen aan dek, er vielen twee schoten, daarna even niets, een plons langsij en iemand die het luik open deed.

...

...

In juli bracht Snouck het bericht dat de keizer enkele weken eerder met zijn Grande Armée vanuit Oost-Pruisen de Niemen was overgestoken naar Russisch gebied en in zware gevechten was verwickeld met de vijand. De Russen waren keer op keer verslagen en hadden zich teruggetrokken. Napoleon had verbeterd de achtervolging ingezet, over de modderige wegen ploeterend met zijn zware geschut en zijn voorraden. De Kozakken brandden tijdens

hun terugtocht alle dorpen en velden met de rijpende oogst plat om de oprukkende Franse legers geen foerage en onderdak te gunnen.

Op een zekere dag, eind juli, kwam Snouck wederom op bezoek. Inmiddels bespraken wij wekelijks het nieuws dat hem vanuit Rusland bereikte. Deze keer bracht hij tot mijn verbazing een militaire stafkaart mee van het westen van Rusland om de voortgang van de veldtocht te bespreken.

‘De keizer heeft de Russen verslagen bij Vitebsk, zei hij. Hij marcheert nu naar Smolensk, waar hij naar het schijnt zijn winterkwartier wil vestigen.’ Hij wees op de kaart die tussen ons in op tafel lag in mijn kleine kamer in het pension van Frau Becker.

‘Tot nu toe is hij dus aan de winnende hand,’ zei ik.

‘Vooralsnog lijkt dat zo, maar mijn informanten horen ook dat de zomerhitte in Rusland zijn tol eist. Er is dysenterie en tyfus uitgebroken in het leger en de manschappen schijnen bij drommen achter te blijven langs de weg.’

...

...

Toen ik achteruit keek zag ik de zwarte schim van een zeil een halve mijl achter ons, nauwelijks waarneembaar tegen de nachtelijke hemel. Bartels liet direct de lichten in het kompasshuis en de roef doven om het schip te verduisteren. Nog een ogenblik en de geul zou van richting veranderen naar het westen. Achter ons een oranje flits, er daverde een kanonschot, de kanonneerboot had op goed geluk in het donker gevuurd. Het was bijna raak, de kogel vloog over ons heen met het geluid van scheurend papier, sloeg een gat in het grootzeil en verdween in de verte. Het was te donker om de inslag in het water te kunnen zien.

Bartels bleef onverstoort en veranderde koelbloedig koers, met het geultje meedraaiend. Kort daarop hoorden we achter ons een klap, gevolgd door gekraak, gerinkel en woedend geschreeuw. De achtervolger was buiten de vaargeul geraakt en vastgelopen op de ondiepte ten zuiden van ons; wij vervolgden rustig onze weg naar binnen. De Groninger kof met zijn kleine diepgang kon goed uit de voeten in ondiep water, ‘zeilen op nat gras’ noemden de zeelui dat.

...

...

Kosciuszko was dus kennelijk een van de Kozakken, die in Polen al naam hadden gemaakt door hun snelle onberekenbare verplaatsingen waardoor de Fransen telkenmale

verrast waren. Maar hoe kon ik onopgemerkt met deze man Franse eenheden gaan verkennen? Hij zag er niet uit als een van ons en zou onmiddellijk opvallen.

‘Dan zal er een goede dekmantel en een vermomming voor hem moeten worden verzonnen met de nodige papieren om hem en mij het reizen mogelijk te maken,’ zei ik. ‘De Franse gendarmes controleren iedereen die onderweg is.’

‘Ik verwacht dat wij voor de voorbereiding van uw missie enkele weken nodig zullen hebben. Ook moet uw vertrek nauwkeurig worden gepland, vooruitlopend op het oprukken van de strijdkrachten van de Coalitie, om er zeker van te zijn dat onze inlichtingen nog voldoende recent zijn wanneer zij Noord-Nederland binnenvallen. Tegelijkertijd geeft dat u en mejuffrouw Maas voldoende gelegenheid om uw huwelijksplannen ten uitvoer te brengen.’ Snouck keek mij spottend aan, in afwachting van mijn reactie.

Ik was stomverbaasd. ‘Hoe kunt u dat weten?’

‘Het behoort tot mijn taak om alles te weten wat er zich op het eiland afspeelt,’ zei Snouck gniffelend. ‘Dat betreft ook het wel en wee van mijn mensen. Als u op het eiland aankomt en zich eerst naar een jongedame spoedt, in plaats van zich onverwijld bij mij te melden, kan dat maar één reden hebben.’

...

2013

...

Ze was erg zwak, maar ook erg helder, en het leek even of de jaren van haar waren afgevallen.

‘Ik ga dood, jongen.’ Ze sprak duidelijker dan ooit.

Ik knikte en kneep in haar hand. ‘Ik weet het. Het is wel goed toch?’

‘Ja, het is genoeg geweest, het is mijn tijd. Ik heb een goed leven gehad, maar ik mis mijn man zo...’ Ze sloot even haar ogen en leek weg te dommelen, maar niet voor lang. ‘Hoor eens, Bert...’

‘Ja?’

‘Als ik dood ben moet je op zolder gaan kijken. In de verborgen ruimte achter het luik staat een oud kistje van opa Robert. Jij bent een zeiler, je kent de zee en wat daarin zit is vast iets voor jou.’

‘Opa Robert?’

‘Hij heeft nog voor Napoleon tegen de Engelsen gevochten. Beloof je mij dat je gaat kijken?’

Ik snapte er niets van. Haar opa die voor Napoleon had gevochten? Tweehonderd jaar geleden, dat kon toch niet? Misschien was ze wel in de war, maar ik beloofde het haar. ‘Ik zal het doen. Ga nu maar slapen. Ik blijf bij u.’

Haar ogen vielen vermoeid dicht en ze leek weer in slaap te vallen.

De deurbel ging. Toen ik open deed stond er een jonge vrouw die ik niet kende.

‘Wie ben jij?’ Ze sprak met een licht accent, ik kon het niet goed plaatsen. Ze was sportief gebouwd, volslank en eerder gespierd dan mollig, met zachte trekken, weerbarstig krullend halflang rood haar en ernstige donkerblauwe ogen in een gebruint gezicht met sproeten. Ze droeg een spijkerbroek en een blauw truitje.

Ik haalde weer adem. Die had ik kennelijk ingehouden toen ik die ogen bewonderd had.

‘Ik heet Bert. Bert Wilmink. Ik logeerde hier vroeger in de zomervakantie met mijn ouders. Ik was toevallig op het eiland en vond tante Huibertje terug. Ik ben deze week een paar keer op bezoek geweest.’

‘Ik ben Fleur, haar kleindochter.’

...

Die dag vonden we niets bijzonders. Het zoeken was beperkt tot een periode van ongeveer anderhalf uur rond laagwater vanwege het tij. Dat was ook meer dan genoeg voor Fleur omdat het koude zeewater veel van haar vergde ondanks het isolerende duikpak. We vervolgden onze zoektocht in de daaropvolgende twee dagen bij nog altijd rustig weer, vielen 's nachts droog op de Vrijheidsplaat een stuk westelijker dan Nes, vanwege de afstand tot het zoekgebied, en keerden overdag bij afgaand tij terug naar de zoekplaats. Aan het eind van de week was een derde van het zoekterrein verkend, maar dat had niets anders opgeleverd dan een gebroken jeneverkruijk. Totdat Fleur bij haar laatste duik de metaaldetector zag uitslaan en een onregelmatigheid zag op de bodem. Ze kwam terug voor het trimvest en een luchtfles en ging de diepte in, waar ze drie meter onder water tussen de gebroken schelpen bovenop het zand een zwart verkleurd stukje metaal vond. Ze nam het mee naar boven en aan boord poetste ik het schoon met azijn. Ik keek haar stomverbaasd aan toen ik zag wat het was.

Het was een zilveren munt uit 1795, naar later bleek een Pruisische Reichsthaler. Die moest haast wel uit het wrak komen, het schip was immers met Duits zilver uit Bremen gekomen? Ik markeerde de positie waar Fleur het muntstuk gevonden had in de kaart en we gingen ankerop om met de vloed het Borndiep in te varen.

...

Het moest nu een uur of vijf zijn. Als een deken die omhoog slaat trok plotseling de mist op, terwijl de ochtendschemering de lucht donkerblauw begon te kleuren. Voor ons uit en aan stuurboord hadden we beter zicht en aan bakboord priemde de vuurtoren van Schier met een felle flits door de nevel. Vooruit zag ik de groene lichtjes van de boeien van de vaargeul van de veerboot en verderop de schijnwerpers op de wal bij de haven van Lauwersoog. We leken niet veel voortgang meer te maken, het tij moest nu op zijn retour zijn. Ik moest een plek vinden om de boot aan de grond te zeilen zodat we niet door de eb weer naar zee zouden worden gesleurd, het gemis van een anker deed zich nu voelen. Alles dat we hadden was het kleine reserveanker, waarvan ik niet dacht dat het veel indruk zou maken op een razende eb van drie knopen.

Ik gijpte weer en zeilde naar de zandbank aan bakboord, de Oude Wal recht onder Schiermonnikoog. Ik had de vaarboom gepakt en probeerde grond te voelen. Na drie keer voelen raakte ik iets, en kort daarop voeren we vast. Het ging geleidelijk, het midzwaard dat ik erin had laten liggen kwam plotseling omhoog en kort daarna voelde ik de boot zacht vastlopen met alle zeilen nog bij.

...

...

Ze zaten ontdaan bij elkaar, twee man, de jongen en de schipper op de bank achterin het stuurhuis, de jeneverfles op tafel. De scheepsjongen zag spierwit, zijn handen trilden zodanig dat de jenever bijna uit zijn glas schudde.

‘Opdrinken, Klaas,’ zei de schipper ruw, terwijl hij een grote eeltige hand op de magere schouder van de jongen liet vallen. ‘En dan je tanden op elkaar. Zo direct ga je het ruim in om te lossen, met een paar uur hard werken is de schrik er wel uit.’

De anderen knikten instemmend.

‘Is het iemand die we kennen?’ vroeg de schipper.

‘In ieder geval niet een van ons,’ zei een van de anderen. ‘Misschien iemand van een werkboot of een jacht, maar geen visser.’

De schipper pakte de telefoon en belde 112. Een halfuurtje later stonden twee politieauto’s op de kade. De dienders bekeken het lichaam aan dek en belden een lijkwagen voor vervoer naar Groningen, waar de identificatie en het onderzoek naar de doodsoorzaak door een arts van het NFI zouden plaatsvinden. Kort daarop, nadat het dek gewassen was om de bloedvlekken weg te krijgen, gingen de luiken open en kon de kotter beginnen met lossen. Maar de scheepsjongen zou de nacht daarop geen oog dichtdoen.

...

Het toegestane halfuur was voorbij en ik had weer barstende hoofdpijn. Ik kreeg mijn paracetamol en werd teruggebracht naar de cel. In de dagen daarna verliep alles zo onnoemelijk traag dat ik er suf van werd. Het hele systeem leek erop gericht om mij langzaam tot pap te vermalen zodat ik zou toegeven dat wij iets te maken hadden met de dood van het stuk schorem dat ze in de haven hadden gevonden. Hoewel keurig niet meer dan tweemaal een halfuur per dag, werd ik op ongeregelde tijden verhoord en telkens onderworpen aan dezelfde geestdodende routinematige vragen, elke keer weer net even anders gesteld om te trachten mij er in te luizen als ik bij ongeluk iets verkeerd zou zeggen. De intimidatie, de dreigementen over het ernstige vergrijp waaraan ik mij schuldig zou hebben gemaakt, het herhaaldelijke gezeur over tijdstippen, alles was erop gericht om mij van mijn stuk te brengen, precies zoals Wessels mij had voorspeld. Hoe ik het klaarspeelde weet ik niet, maar ik gaf niet toe, ondanks de hoofdpijn, de desoriëntatie en alle trucs van de verhoorkamer.

...

‘Hebben ze je eigenlijk al betaald, of zit je nog te wachten op het geld? Hoeveel zilver is er uit het wrak gekomen? Vijfhonderd kilo? Een ton? En hoeveel procent van de buit is

voor jou? Drie, vier, vijf procent? De prijs van een ton zilver is een half miljoen. Als je vijf procent krijgt is dat vijftwintig ruggen, een aardig sommetje.'

Feenstra lachte schamper. 'Gelul.' De politieman moest eens weten wat er werkelijk in het wrak had gezeten.

'Het is een kwestie van tijd totdat de Butskop wordt gevonden en de bemanning opgepakt. We kennen de identiteit van tenminste twee betrokkenen en ooit duikt de uit het wrak geroofde lading een keer op,' zei Posthumus, bijna fluisterend, wat des te dreigender klonk. 'Als blijkt dat je ook maar iets te maken hebt met de dood van de eigenaar van die boot, dan wordt het aardig wat jaartjes brommen, tenzij je nu een boekje open doet. Misschien dat de rechter je dan mild behandelt.'

...

Nadat de verbinding verbroken was staarde ik verontwaardigd over zoveel arrogantie naar de telefoon in mijn hand. Speculeren? Andere prioriteiten? Het paste niet in hun plaatje en werd doodleuk terzijde geschoven zonder ook maar te overwegen of het misschien waar kon zijn. Ze verdomden het om ergens naar te luisteren, het was om je de haren uit je hoofd te trekken. Ik had die kerels toch echt 'Stangate Creek' horen zeggen, het spookte al dagenlang door mijn hoofd. Ik begon mij af te vragen waar de politie nu eigenlijk mee bezig was. Wij waren bijna vermoord door die lui en zij hadden ettelijke dagen verspild terwijl wij ten onrechte vast hadden gezeten. Inmiddels was Posthumus geen steek verder met het onderzoek en zijn schampere reactie was voor mij de laatste druppel.

'Hij doet niets met de informatie over Engeland. Eerst gooien ze ons in de cel en zitten ze ons dagenlang op de huid in plaats van achter de daders aan te gaan, en nu dit. Hij zei dat ik niet moest speculeren,' briepte ik. Ik keek Fleur aan. Een vaag omljnd idee kwam in mij op. 'Als de politie er niet aan begint moet ik daar misschien zelf op zoek gaan naar sporen,' zei ik. 'Ik zit met deze boot in een paar dagen aan de overkant.'

...

We moesten vijftien mijl naar buiten toe om Foulness Sand te ronden, een lange zandbank die zich uitstrekt tussen de Theems en de Crouch, en voeren bijna tegengesteld aan onze route van de dag tevoren. Het is daar een warwinkel van ondieptes en smalle bevaarbare geultjes, niet heel anders dan onze Waddenzee, en pas ver na de middag rondden we, rollend op de deining, de boei die het uiteinde van Foulness Sand markeert. Inmiddels begon het tij te keren en ongeveer een mijl naar het noordwesten vonden we de eerste boei van het Whitaker Channel, de ingang van de Crouch. Nu keerden we bijna terug op onze koers, nu echter in het eerstvolgende zeegat.

De zeehonden lagen aan weerszijden op de drooggevalen zandbanken, terwijl de steeds sterker wordende vloed ons meenam. Na een paar mijl door een kronkelende vaargeul kwamen aan weerskanten heuse zeedijken in zicht en voeren we plotseling in een getijdenrivier, het leek een beetje op Nederland. Eenmaal in de riviermonding zagen we al snel de opening van de belangrijkste zijgeul, de Roach, aan de linkerzijde.

Voorbij de hoek van de dijk op Foulness Island, in de verte op een ondiepte aan de overzijde tegen Wallasea Island aan, lag een zwarte motorboot, die verdacht veel leek op de Butskop.

...

Abdul Khan had het uit Sittingbourne meegenomen goud en zilver laten analyseren en was blij verrast geweest over de samenstelling van het oude metaal, dat opmerkelijk zuiver was gebleken. Hij verwachtte dat het in de Emiraten veel zou opbrengen en had met een PGP-telefoon een van zijn Arabische cliënten gebeld, om te melden wat hij in de aanbieding had. Na een kort overleg in het Arabisch had hij O'Leary opdracht gegeven om het goud en zilver te laten verpakken in kleine houten kratten, elk niet zwaarder dan ongeveer dertig kilo. Twee dagen na het bezoek van Abdul Khan aan de sloperij van Wilkes verscheen voor de poort een bestelauto vol geprefabriceerde pakkisten, elk van 60 bij 30 bij 30 centimeter. Per kist werd een gewicht van dertig kilo goud of zilver verpakt in een grote hoeveelheid piepschuimkorrels, zodat het werkelijke gewicht van de lading niet in de gaten zou lopen. Elke kist werd zorgvuldig dichtgeschroefd en gelabeld, en daags daarna ging een afgeladen bestelwagen in de richting van een vrachtlucht, die vanaf Heathrow rechtstreeks naar Dubai zou vertrekken. De labels en de vrachtbrief vermeldden onderdelen voor ventilatiesystemen en airconditioning, gemaakt door een bedrijf in Eastbourne. Op Heathrow was een beveiligder omgekocht die de lading ongeopend langs de douane wist te loodsen. De kisten verdwenen in het ruim van een vrachtvliegtuig en waren nog diezelfde dag op weg naar de Perzische Golf.

...

In de verte werd een scheepsdiesel gestart. Er kwam nog iemand over de steiger langs rennen en er volgden nog een paar schoten, nu wat verder weg, en iets of iemand viel met een klap op de steiger. De scheepsmotor in de verte kwam op toeren en het geluid stierf weg. Fleur keek mij geschrokken aan en kwam na een moment van aarzeling in actie. Ze keek over het randje van de luikopening in de richting van het einde van de steiger, en weer terug naar mij.

‘Er ligt iemand op de steiger. Ik moet naar hem toe om te kijken wat er met hem is.’

‘Pak eerst twee schone theedoeken uit de kast voor mijn arm,’ zei ik zwakjes. Ik durfde niet naar mijn arm te kijken.

Ze hielp mij om een van de doeken stijf om mijn arm te wikkelen, terwijl ik mijn tanden op elkaar klemde van pijn, en maakte een mitella van de ander. Toen de arm ondersteund was voelde ik mij beter, hoewel het bloed al door het noodverband heen kwam en de arm steeds meer pijn ging doen.

‘Red je het wel zo? Ik moet die man gaan helpen die daar ligt, hij kan wel dood zijn.’

‘Kijk uit, die kerels zijn gewapend,’ zei ik tussen mijn tanden door.

‘Wie het ook is geweest, hij is nu weg. De Butskop is vertrokken, dus ik kan veilig naar hem toe.’ Fleur ging naar buiten en ik voelde de boot bewegen toen ze van boord stapte.

Op de steiger lag een politieman in een plas bloed. Hij bleek geraakt te zijn door twee kogels en was er slecht aan toe. Fleur hoefde maar eenmaal te kijken voordat ze haar telefoon pakte en 999 belde.

...

De eigenaar van de gestolen Mini deed open, blij verrast dat er zo snel politie op zijn melding af kwam. Aan de keukentafel deed hij zijn verhaal over de diefstal. Hij was ‘s nachts wakker geworden omdat hij hoorde dat iemand de wagen probeerde te starten en was op blote voeten naar buiten gerend, tevergeefs omdat de dief net iets vlugger het erf af was gereden en de weg op gescheurd. ‘Is er al een spoor van de auto gevonden?’ vroeg hij hoopvol aan de rechercheur.

Henderson schudde zijn hoofd en keek sceptisch. ‘Er is grote kans dat hij door een sloperij wordt gedemonteerd voor de onderdelen. Die beginnen zeldzaam te worden. Voordat ik het vergeet, hebt u gisteren ergens horen schieten?’

‘Nu u het zegt, ik heb gisteravond een paar schoten gehoord, ergens in de richting van de kust. Ik dacht dat Bill Pryke weer bezig was, hij woont een halve mijl hiervandaan. Hij zit achter een vos aan, die telkens zijn kippen steelt. Hij heeft een jachtvergunning.’

‘Waarschijnlijk was het iets anders. Er is gisteravond bij het kerkje iemand doodgeschoten. Het is niet ondenkbaar dat de dader uw auto heeft gestolen om weg te komen. Gelukkig maar dat hij u te vlug af is geweest, anders had het slecht met u kunnen aflopen. Die vent is gewapend en vuurgevaarlijk. Bedankt voor uw tijd.’ Henderson stapte weer in zijn auto en reed weg, de eigenaar van de gestolen Mini met open mond achterlatend.

...

‘*She isn't here?* Ik zette mijn koffer in de boot en stapte aan boord. Het bootje was een meter of zes lang en leek mij niet erg zeewaardig.

‘Nee, ze is op het eiland, *Water Cay*. Daar is het onderzoekscentrum.’ Hij startte de buitenboordmotor en stuurde kalm de haven uit, de snel invallende duisternis in, op weg naar een donker groepje palmen en een paar lichtjes in de verte. Er liepen slechts kleine golfjes, die af en toe wat buiswater naar achteren gooiden, en toen ik vroeg waarom er niet meer golven op zee waren zei hij dat het rif aan de zeezijde de deining tegenhield. Felipe gaf gas en na een halfuurtje naderden we het eiland, waar inmiddels door de duisternis niets meer van was te zien. Er doemde een steigertje op uit het donker, waar we de boot aan vast maakten. Ik pakte mijn bagage en volgde Felipe naar een paar lampen onder iets wat er uitzag als een afdak van palmladeren.

Ik keerde mij om naar hem om hem te bedanken, maar hij was verdwenen, als door de duisternis verzwolgen. Krekels hielden een soort zangconcoers, vuurvliegen dansten door het donker en zachte golfjes spatten uiteen op het strand even verderop. In het halfdonker onder het afdak gleed een vrouwengestalte uit een hangmat en haastte zich na een korte aarzeling, alsof ze zeker wilde zijn dat ik het was, in mijn richting.

In het lamplicht zag ik dat ze bruinverbrand was onder de sproeten en het rode haar, en gekleed in een T-shirt en een lange wijde broek. Ze leek wel een hippie en was bijna onherkenbaar.

...